

Hoe herken je het draaigatje?

Kleine zwarte mieren met flinke variatie in lichaamslengte: 2,4 tot 5,1 mm

Knoop tussen borststuk en achterlijf is nauwelijks te zien

Flinke inkeping in de bovenlip

Werksters lopen in processie

Het opgeworpen zand rondom nestopeningen is (bij rustig, mooi weer) kratervormig

Komt (voorlopig) voor in stedelijk gebied (dat snel opwarmt, straten en verharding, zuidelijk gericht) en kan elders allicht (nog) niet overleven.

De *amazonemier* (*Polyergus rufescens*) is hier zeldzaam. In de zomer roven ze mieren(eieren) van het subgenus *Serviformica* (dienaar- of renmieren) en brengen ze naar hun eigen nest. Het worden slaven, die hen moeten voeden.

Parasolmieren kweken met stukjes blad zwammen in hun nest, en eten van het mycelium.

Trekmieren zijn nomaden die vooral in tropische oerwouden voorkomen. Ze vertrouwen op feromonen om hun weg te vinden. Soms komt een afgescheiden groep weer op haar eigen spoor terecht en blijft van in een (kleine tot 100-den metersgrote) mierenkring (📖 ant mill) achter elkaar rondlopen. De meeste sterven uiteindelijk door uitputting. Soortgelijk gedrag is waargenomen bij processierupsen en vissen.

♣ *Strippoker: spelletje waarbij de aanhouder wint. J. Vandaal*

Doodskopvlinders (*Acherontia atropos*) kregen een kleine zender (< 0,3gr). De langste tracks bereikten bijna 90 km in 4u. Ze gebruiken hoogte, wind en tegenwind om een quasi rechte koers te volgen. Ze beschikken blijkbaar over geavanceerde kompasmechanismen.

9.2.7 Kakkerlakken

Kakkerlakken (Blattodea) zijn verwant aan bidsprinkhanen en termieten waarmee ze samen de superorde Dictyoptera vormen. De benaming zou komen van het Portugees cacalacca. Het werd ook -herkenbaar- gebruikt als 'gatlikker'. Ook de Spaanse versie klinkt bekend: la cucaracha.

Ze lijken wat op kevers met een ovaal afgeplat lijf, zes doornige poten en twee beweeglijke, lange voelsprieten. Ze kunnen snel lopen: meer dan 5 km/u of ongeveer 83 meter per minuut, met een topsnelheid van 1,5 meter per seconde. Dat zou een menselijke sprint zijn van ruim 300 kilometer per uur! Ze zijn doorgaans bruin tot zwart. Van de 4.690 beschreven soorten kunnen er twintig soms als plaag voorkomen. In de Lage Landen zijn dat meestal de Duitse kakkerlak (*Blattella germanica*), de Amerikaanse of grote kakkerlak (*Periplaneta americana*) of de oosterse kakkerlak, ook wel bakkerstor (*Blatta orientalis*).

Kakkerlakken zijn alleseters. Ze kunnen tot 2 maanden zonder eten, en 1 à 2 weken zonder water. Ze zijn vooral 's nachts actief.

Overdag kruipen ze weg van licht en verbergen zich in donkere naden en kieren. Ze houden van temperaturen van 20 tot 30°C en voldoende vochtigheid zoals achter de koelkast, in en achter keukenkastjes, in leidingkokers, badkamer, afvoerputjes, kelders en in de buurt van huisvuil en etensresten. Zelfs in apparaten vinden ze het warme lampje van de stand-by knop.

Een vrouwelijke kakkerlak draagt ongeveer dertig kakkerlakjes in een eipakket dat na 3 à 5 weken (afhankelijk van de temperatuur en het voedselaanbod) wordt afgezet. Dat kakkerlakken hun eitjes leggen als je ze doodtrapt is foutief gebaseerd op het feit dat ze hun ei-pakketjes droppen als ze zich bedreigd voelen.

Op zich zijn ze onschadelijk voor de mens, maar ze kunnen bacteriën en ziektes overbrengen door van voedsel te eten, en het te vervuilen.

Een plaag in huis is moeilijk te bestrijden. Kakkerlakken overleven al zo'n 200 miljoen jaar in de meest barre omstandigheden. Ze kunnen een atoomexplosie niet overleven (zoals soms werd beweerd), maar ze kunnen wel veel hogere hoeveelheden straling weerstaan dan mensen. Ze verbergen zich (zeker overdag) en zijn snel gif resistent. Sporen vind je bv. als eipakketjes of resten van de larvencocons.

Kakkerlakken vervellen ook vaak. Dit ziet eruit als een doorzichtige capsule, gewoonlijk in de buurt van hun schuilplaatsen.

Hun uitwerpselen lijken op restjes gemalen koffie en zijn 1 millimeter lang. Ze verspreiden een onaangename geur (maar niet specifiek bij het doodtrappen, wat nogal eens beweerd wordt).

☞ Kijk eens of mijn remlichten werken? Vooraan of vanachter?

Je kan ze (zoals slakken) vangen door een vochtige dweil te leggen. Die ideale schuilplaats kan je dan 's morgens in een ton leegschudden.

Een efficiënte en niet-giftige vangmethode is de 'Vegas roach trap': een glazen pot met nauwe opening, gedeeltelijk gevuld met koffiedik (en wat water). Op de buitenkant eventueel ruw plakband, zodat de kakkerlakken gemakkelijk naar binnen kunnen klimmen. De 'Vegas roach trap' is in zoverre insectvriendelijk, dat andere insecten hierdoor niet aangetrokken worden. ≡

- ☼ Of plaats schaaltes met water en olie, ze drinken er van, de olie verstopt de luchtwegen waardoor ze verdrinken. Kakkerlakken kunnen hun adem 40 minuten inhouden en 30 minuten onder water overleven. Ze ademen niet via de mond, maar door siphonen, kleine 'buisjes' in hun lichaam die ze kunnen dichthouden.
- ☼ Ui en boorzuur: maak een pasta van een fijngehakte, middelgrote ui, 1/2de kop gewone bloem, wat water of bier, beetje suiker en 3-4 theelepels boorzuurpoeder en verspreid dit (onbereikbaar voor huisdieren). Boorzuur is een verbinding van boor, zuurstof en waterstof, met als brutoformule H_3BO_3 . Maak erwtes van een paste van (vb.) 1 el boorzuur, 1 el poedersuiker en 2 el melk.
- ☼ Zuiveringszout en suiker: meng evenveel van beide. Het zuiveringszout zal dodelijke gasbellen in hun lichaam veroorzaken.
- ☼ Borax: strooi dit natuurlijke ingrediënt rond bij hun schuilplaatsen. Het tast hun schaal aan, waardoor ze uitdrogen.
- ☼ Meng poedersuiker en gipspoeder en zet er een bakje water naast. Het gipspoeder zal in de maag van de kakkerlakken klonteren en verharden, waardoor ze doodgaan.

Kakkerlakken houden niet van kattenkruid en ook niet van laurierblaadjes.

De vrij grote, sissende Madagaskar kakkerlak wordt vaak als huisdier gehouden, en is (gebakken, gefrituurd, gekookt..) eetbaar.

↳ Zie ook bij Jacht, Insecten eten

9.2.8 Nachtvinders motten oprotten

De larven van **motten** (nachtvlieder, Lepidoptera), kunnen aan je textiel knagen.

Proteïne houdende vezels zoals wol, leer, bont en veren hebben hun voorkeur.

Plantaardige (katoen, linnen) of synthetische vezels bevatten geen eiwitten en lusten ze niet.

Geel nagelkruid of mottenkruid werd behalve tegen motten ook bij zilversjes gebruikt in kasten. De geur van laurier, cederhout of lavendel verdrijft motten. Motten (en hun larven) kunnen net als huisstofmijt slecht tegen zonlicht. Meer licht betekent minder kans op broedplaatsen. Eind van de zomer en begin van de herfst worden de eitjes gelegd.

Maak in die periode kasten en opslagruimtes extra goed schoon met een beetje azijn.

Vang ze met een kartonnen doos met een pluk onbehandelde wol in de kast. Maak hierin gaatjes van ongeveer twee cm. Haal iedere week de val leeg en ververs de vulling.

♪ *Wat de rups het einde noemt, noemt de rest van de wereld een vlinder – Lao-Tse*

♪ *Motten kunnen de kleren krijgen. Kadé Bruin*